

PODRÓŻUJ PO MAŁOPOLSCE

w rytmie eko

MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Czym jest ekoturystyka?

Ekoturystyka to kameralne odkrywanie i poznawanie wyjątkowych miejsc i ludzi, ich kultury, tradycji oraz zabytków. To co wyróżnia podróżowanie w stylu eko, to szacunek i wrażliwość na przyrodę i krajobraz, a także na potrzeby ludzi, którzy mieszkają w zakątkach, które odwiedzamy. Dzięki ekoturystyce jesteśmy bliżej nich i natury, mamy szansę doświadczyć, poczuć, poznać, zaprzyjaźnić się, zachwycić otaczającym światem. I zabrać ze sobą swój ślad węglowy oraz... wspaniałe wspomnienia.

MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

 Przyroda i dziedzictwo industrialne w Dolinie Wisły, Przemyślu i Soły

 Historia i przyroda na Szlaku Orlich Gniazd

 Z wizytą u artystów i aniołów na Bursztynowym Szlaku

 Rowerem i kajakiem przez Ekomuzeum Doliny Karpią

 Dreżyną przez urokliwe jurajskie krajobrazy

Wolbrom

Bydlin

Pustynia Błędowska

Szreniawa

Szreniawa

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd

Klucze

Rabsztyn

OLKUSZ

Bukowno

TRZEBINIA

CHRZANÓW

Bolęcín

Rudno

Ruśnianski Park Krajobrazowy

Lpawiec

Wyjetzów

Nieporaz

Regulice

Alwernia

OŚWIĘCIM

Grojec

Przeciszów

Zator

Miejsce

Brzeszcze

Sota

osiek

Spytkowice

Woźniki

Wisła

Wisła

Brzeźnica

Zarzyce Wielkie

Tomice

WADOWICE

Kalwaria Zebrzydowska

Izdebnik

Kęty

Wieprz

Andrychów

Stryszów

Lanckorona

Jastrzębia

Beskid Mały

Park Krajobrazowy Beskidu Matego

Jeziro Mucharskie

Skawinki

MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Regulice | Alwernia
Wygieźzów | Lipowiec
Rudno | Bołęciny

Dreżyną przez urokliwe

jurajskie krajobrazy

rowerem

dreżyną

pieszo

lokalne produkty

dziedzictwo

przyroda

Czy w dzieciństwie marzyliście o podróży dreżyną po torach kolejowych? Wędrowaliście kiedyś przez krajinę wygasłych wulkanów? Potraficie wyobrazić sobie krajobraz sprzed 200 milionów lat z epoki późnego triasu, kiedy pojawiły się pierwsze dinozaury i pterozaurowe, a w morzach żyły amonity? Pasjonujecie się dawną architekturą drewnianą albo historią tajemniczych zamków, które strzegły starych traktów handlowych wiodących z Krakowa na Śląsk? Jeśli brzmi to intrygująco, to mamy dla was pomysł na niezapomnianą wycieczkę po mniej znanych zakątkach Jury Krakowsko-Częstochowskiej. To tutaj miejscowi pasjonaci stworzyli niesamowitą atrakcję ekoturystyczną – Lokalną Kolej Dreżynową w Regulicach. Dreżyna rowerowa, napędzana pracą własnych mięśni, prowadzi po nieczynnej linii kolejowej nr 103 pośród lasów, pól, skał wapiennych i licznie bijących triasowych źródeł. Okolica usiana jest mnóstwem prawdziwych perełek geologicznych, a otaczające nas krajobrazy pokazują harmonijną symbiozę człowieka z przyrodą. Gdy jest się na Jurze, trzeba też zwiedzić takie kultowe miejsca, jak: Nadwiślański Park Etnograficzny – bajkowy skansen budownictwa drewnianego, górujące nad muzeum ruiny średniowiecznego Zamku Lipowiec oraz owiany legendami o skarbach Zamek Tenczyn w Rudnie.

Proponujemy jednodniową wycieczkę pełną atrakcji przyrodniczych, geologicznych i historycznych, w tym dziedzictwa industrialnego – kolejowego. Głównym punktem programu jest przejazd dreżyną rowerową w Regulicach. Uzupełnieniem naszej ekowycieczki będzie spacer lub wędrowka rowerowa po regionie, która zaprowadzi nas do skansenu w Wygieźzowie albo do średniowiecznych zamków. Na szlaku czekają na nas fantastyczne jurajskie krajobrazy i klimaty dawnych wsi Krakowiaków Zachodnich.

Ekowycieczka rekomendowana dla:

- ▶ rodzin z dziećmi, także w grupach wielopokoleniowych

MIKROWYPRAWY

Lokalna Kolej Drezynowa w Regulicach (dwie wersje trasy)

Miejsce startu: Stacja Regulice, ul. Kolejowa 6

W maleńkich Regulicach aktywnie spędzicie czas, podróżując drezynami po nieczynnej linii kolejowej nr 103, uruchomionej ponad 120 lat temu! Lokalna Kolej Drezynowa jest jedyną tego typu atrakcją w Małopolsce. Wykorzystuje jeden z najpiękniejszych szlaków kolejowych w Polsce, pełen bogactwa przyrodniczego i geologicznego. Jego niezwykłość możecie podziwiać z pokładu 10-ciu czteroosobowych drezyn rowerowych (napędzanych samodzielnie przy pomocy mięśni nóg), jak również spróbować swoich sił uruchamiając drezynę ręczną. Podróż rozpoczyna się na starej stacji kolejowej Regulice, a szlak (i przewodnik/kierownik!) poprowadzi po torach w granicach gminy Alwernia. Podczas wycieczki aktywnie spędzicie czas na świeżym powietrzu, poznacie zasoby przyrody, zobaczycie urzekające widoki, a także zwiedzicie lokalną winnicę!

- ▶ www.drezynyregulice.pl, tel. +48 518 52 52 59
Wymagana wcześniejsza rezerwacja, kolej działa w okresie wiosna-jesień przy warunkach pogodowych powyżej 10 st. C.

1. DŁUGA WERSJA TRASY:

Regulice – Stacja Winnica – Regulice Górne – Nieporaz – Alwernia (Spalona) – Regulice

 11,2 km 2 h średni stopień trudności

 drezyną rowerową

Lokalna Kolej Drezynowa z przewodnikiem i kierownikiem

2. KRÓTSZA WERSJA TRASY:

Regulice – Stacja Winnica – Alwernia (Spalona) – Regulice

 7 km 1 h trasa łatwa

 drezyną rowerową

Na leśnych ścieżkach

3. Alwerniańskie zakątki

Parking naprzeciwko strażnicy – ul. Klasztorna – Aleja Bernardyńska – Rynek – ul. Zacisze – ul. Gęsikowskiego – ul. Garncarska – Rynek – parking

Krótki spacer po malowniczych zakątkach Alwerni rozpoczynamy na parkingu naprzeciwko strażnicy strażackiej, skąd zmierzamy wzdłuż wąwozu lessowego ul. Klasztorną w kierunku **Klasztoru oo. Bernardynów**. Następnie wchodzimy na teren zespołu od strony zabudowań klasztornych. Mijamy opatówkę, stajnie i bramę w murze wychodzimy po drugiej stronie wzgórza. Zmierzamy schodami w dół, w stronę Alei Bernardyńskiej, gdzie możemy zweryfikować wysokość wąwozu. Wracamy tą samą trasą, by zwiedzić **Małopolskie Muzeum Pożarnictwa** – najstarsze muzeum tego typu w Polsce (wizytę trzeba uzgodnić wcześniej telefonicznie). Po prześledzeniu bogatych zbiorów muzeum ruszamy w stronę **Rynku w Alwerni**, gdzie swoim urokiem zachwycają drewniane domy podcieniowe. Następnie schodzimy schodami do ulicy Zacisze, która jest bodajże najbardziej urokliwą uliczką Alwerni, a stamtąd ulicą Gęsikowskiego, nadaną na cześć twórcy muzeum pożarnictwa, wracamy w kierunku parkingu. Warto po drodze zajrzeć do **Galerii „A” Ośrodka Kultury w Alwerni**, mieszczącej się w północnej części Rynku.

► www.sok.alwernia.pl/godziny-otwarcia

 2,1 km 1,5 h trasa łatwa | pieszo

Klasztor op. Bernardynów w Alwerni

Odpoczynek przy Rynku w Alwerni

4. Widokowe Regulice

Parking pod kościołem – Aleja Jana Pawła II – ul. Kijowska – Wzgórze Grzmiączka – ul. Do Krzyża – ul. Długa – ul. Kijowska – Aleja Jana Pawła II – parking

Wycieczkę rozpoczynamy pod zabytkowym kościołem pw. św. Wawrzyńca Biskupa i Męczennika, skąd zmierzamy do **triasowego źródła** zachwycającego czystością i smakiem wody. Następnie udajemy się zgodnie z czarnym szlakiem rowerowym ul. Kijowską w kierunku **Wzgórza Grzmiączka**, mijając po drodze lokalną winnicę. Ze wzgórza, na którym od 2000 r. znajduje się Krzyż milenijny roztacza się widokowa panorama Regulic. Następnie kierujemy się na wschód, zmierzając do ul. Długiej, skąd rozpościera się widok na Alwernię, Kotlinę Oświęcimską, a przy dobrej przejrzystości widać nawet Tatry. Wchodzimy z powrotem w ul. Kijowską i wzdłuż malowniczego **Wąwozu Kijów** wracamy na parking.

 3,8 km 2 h średni stopień trudności

 pieszo

Widokowe Regulice

5. Rowerowa wizyta na Zamczysku

Regulice, parking przy cmentarzu – ul. Kościelna – ul. Stawowa – Wąwóz Simota – Kwaczała, ul. Kamionka – ul. Widokowa – Płaza, ul. Kamionka – ul. Podlas – Zamek Lipowiec – powrót tą samą trasą

Zjeżdżając w dół z parkingu, wjeżdżamy w ulicę Stawową, gdzie warto skupić wzrok na poszukiwaniu czapli, żurawi czy zimorodków. Następnie za odślonieniami nieczynnego kamieniołomu melafirów zaczynamy stromy, blisko kilometrowy podjazd w kierunku punktów widokowych na Kamionce w Kwaczale. Tam przywitają nas sielskie krajobrazy pól i starych sadów owocowych. Kończymy podróż w **Zamku Lipowiec**, dawnej siedzibie biskupów krakowskich. Z jego wieży zobaczymy starodrzew Rezerwatu Przyrody Lipowiec oraz zapierającą dech w piersiach panoramę!

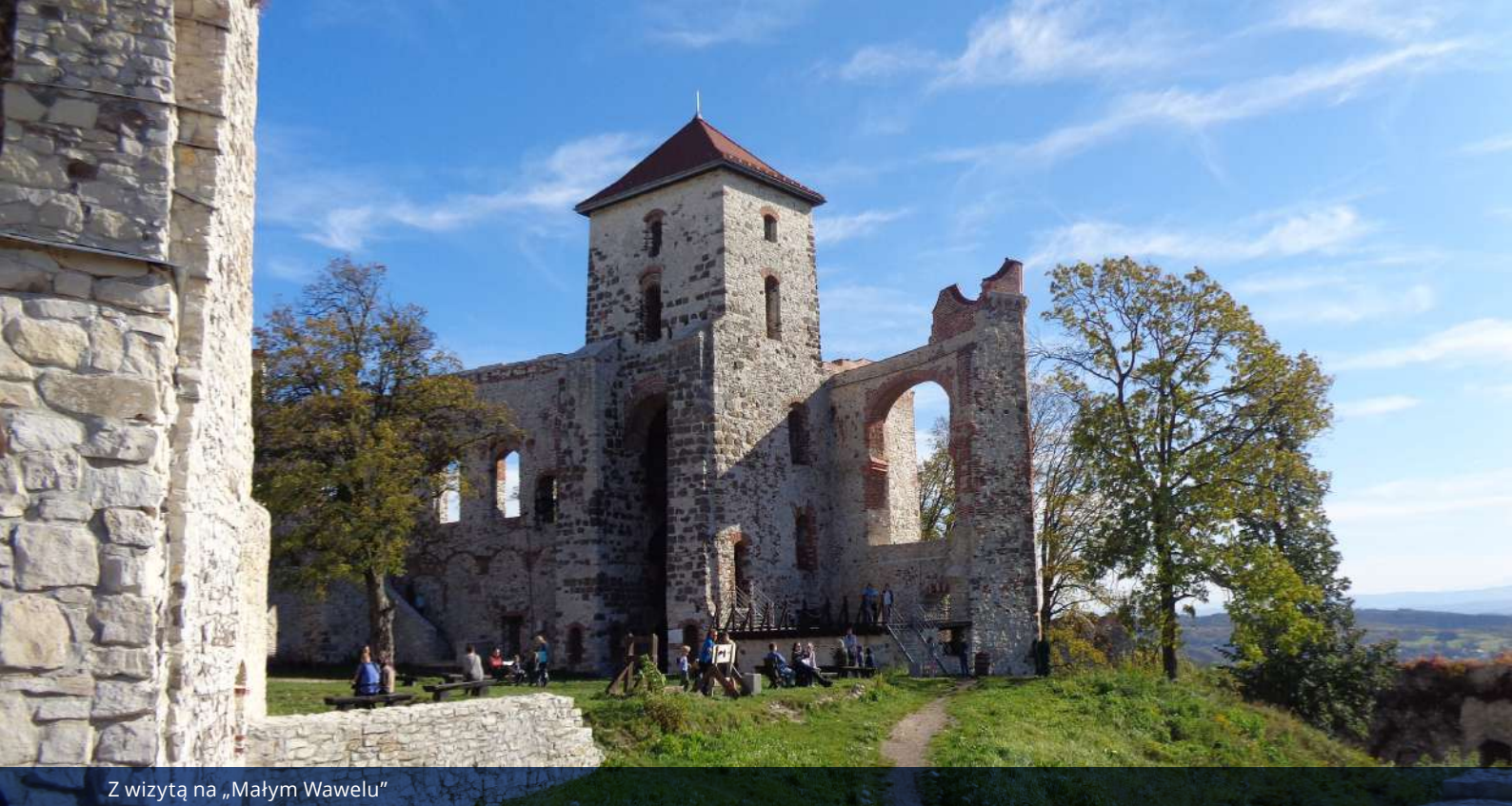
 15,8 km w obie strony 3 – 4 h średni stopień trudności

 rowerem

 Drewną przez urokliwe jurajskie krajobrazy

Klasztor oo. Bernardynów w Alwerni

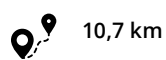
Z wizytą na „Małym Wawelu”

6. Rowerem na Tenczyn – nasz „Mały Wawel”

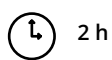
Regulice, parking przy domu ludowym – Nieporaz, ul. Dulowska –
ul. Podleśna – ul. Dąbrowa – Puszcza Dulowska – Rudno – Zamek
Tenczyn – Grojec – Nieporaz, ul. Ferdynanda Wspaniałego –
ul. Dąbrowa – ul. Podleśna – ul. Dulowska – parking

Zamek Tenczyn – „Mały Wawel” jest celem tej podróży prowadzącej po lasach Puszczy Dulowskiej. Trasa wiedzie asfaltowymi i szutrowymi ścieżkami. Na trasie czeka nas jeden 400-metrowy stromy podjazd pod ruiny warownego zamku znajdującego się na Szlaku Orlich Gniazd, zdobytego podstępem przez Szwedów w 1655 r. W drodze powrotnej z zamku mijamy nieczynny **kamieniołom melafirów** oraz futurystyczne kopty studia filmowego działającego pod nazwą **Alvernia Planet**.

10,7 km

2 h

średni stopień
trudności

rowerem

Puszczańskie klimaty

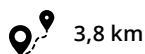
Rowerem na Tenczyn

7. Spacer w stylu etno-eko w Wygiełzowie

Parking przy Muzeum: Nadwiślański Parku Etnograficzny w Wygiełzowie – ul. Podzamcze – ścieżka leśna trawersująca wzgórze zamkowe w Rezerwacie Lipowiec – Zamek Lipowiec – powrót tą samą trasą i zwiedzanie Skansenu

Malowniczy spacer przyniesie nam mnóstwo estetycznych doznań zarówno w dziedzinie kulturowej, jak i przyrodniczej. Najpierw wyruszmy na wzgórze zamkowe, kierując się na górującą pośród lasu wieżę Zamku Lipowiec. Po drodze, zza płotu pobliskiego Muzeum, wynurzają się piękne drewniane zabytki (na koniec odwiezimy to niezwykle miejsce). Mijamy biały **Dwór z Drogni** z 1730 r., w którym prezentowane jest XVIII i XIX-wieczne życie zamożnej szlacheckiej rodziny Bzowskich. Tutaj ulica Podzamcze skręca w kierunku Zamku i zaczynamy powoli wspinać się na wzgórze. Wchodzimy do bajkowego lasu bukowego. Jesteśmy w **Rezerwacie Przyrody Lipowiec**, gdzie mają swój dom m.in. dzięciol czarny, pustułka i jerzyk. Las pełen jest rzadkich gatunków roślin – może uda wam się rozpoznać któryś z gatunków np.: kopytnik pospolity, miodunka ćma, kokorycz, buławik czerwony, kruszczyk drobnolistny, złoć żółta. Wczesną wiosną zachwycają kobierce zawilców gajowych! Tak pośród natury wchodzimy do legendarnego **Zamku Lipowiec** (obowiązują bilety). Zostawmy sobie jeszcze czas, by w drodze powrotnej zwiedzić niezwykle muzeum na otwartym powietrzu poświęcone kulturze Krakowiaków Zachodnich i prawdziwą perełkę kulturalną Małopolski – **Nadwiślański Park Etnograficzny**. Warto skorzystać z tematycznej wycieczki po skansenie opisanej na portalu Małopolska-to-go.

► <https://malopolskatogo.pl/znaj-swoje-miejsce-na-swiecie-czlowieku>

3,8 km

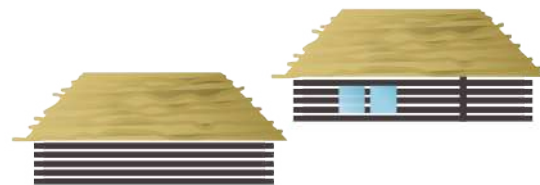
2 h

trasa łatwa

pieszo

W Nadwiślańskim Parku Etnograficznym

Ślady GPS wszystkich mikrowycieczek znajdziecie na stronie:

www.traseo.pl/malopolska-ekoturystyka

NAJWAŻNIEJSZE MIEJSCA NA SZLAKACH WYCIECZEK

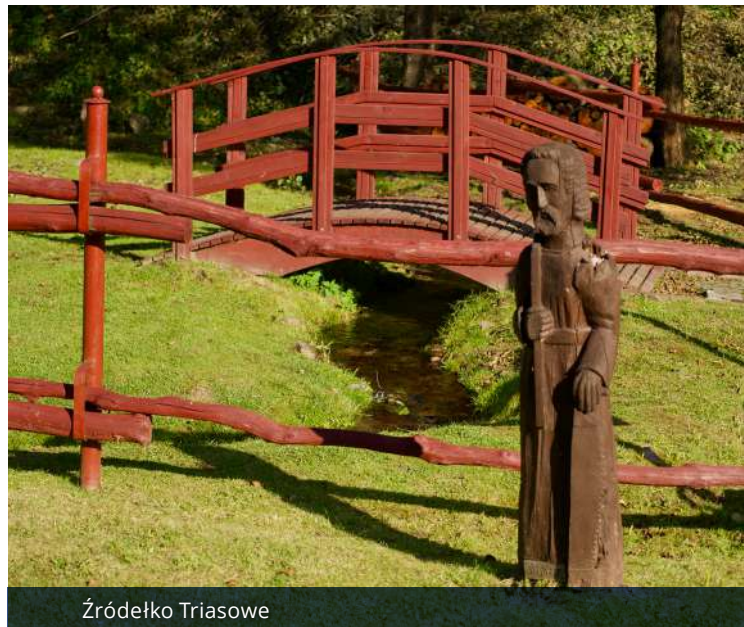

Linia kolejowa nr 103

Linia Kolejowa nr 103

Linia kolejowa nr 103 relacji Trzebinia – Skawce została oddana do użytkowania w 1899 r. Jest to jeden z najpiękniejszych szlaków kolejowych w Polsce, pełny bogactwa przyrodniczego i geologicznego. „Stotrójka” przez stulecie wykorzystywana była do transportu pasażerskiego oraz towarowego, m.in. urobku z pobliskich kamieniołomów melafirów. Niestety, początek XXI w. przyniósł upadek linii 103 z uwagi na zmniejszające się zainteresowanie przejazdami pasażerskimi. Po 15 latach zapomnienia dwójka śmiałków postanowiła przywrócić ją do życia i po miesiącach prac torowych nadała linii nową funkcję, uruchamiając jedyne w Małopolsce przejazdy drezynami rowerowymi! W trakcie podróży napędzaną samodzielnie drezyną zobaczysz liczne bijące źródła, skały wapienne, nieczynny kamieniołom melafirów, zabytkowe obiekty oraz – przy odrobinie szczęścia – dziką zwierzynę i rzadkie gatunki ptaków.

- ▶ Stacja kolejowa Regulice, ul. Kolejowa 6, tel. +48 518 52 52 59, www.drezynyregulice.pl

Źródło Triasowe

Źródło triasowe w Regulicach

W Regulicach znajdziecie źródło krasowe o bardzo dużej wydajności. Warstwę wodonośną stanowią triasowe wapienie oraz dolomity, a wypływająca woda ma stałą temperaturę 9,2 st. C. Wywierzyisko zachwyca czystością i smakiem wody posiadającej prawdopodobnie właściwości lecznicze. W 1883 r. rajcy miejscy z Krakowa, ze względu na znakomitą jakość źródła potwierdzoną przeprowadzonymi badaniami, chcieli wykorzystać ją do zasilenia krakowskich wodociągów. Pomysł nie doszedł do skutku ze względu na zbyt dużą odległość Regulic od Krakowa, a co za tym idzie, zbyt wysokie koszty budowy rurociągu.

Teren przy źródle został zagospodarowany w postaci wiat, ławek i paleniska, dzięki którym możecie tu odpocząć oraz rozpalic ognisko. Źródło stanowi jeden z obiektów Ekomuzeum Alwerinia. Wywierzyisko zlokalizowane jest na szlakach Greenways Kraków–Morawy–Wiedeń oraz Pierścień Regulic i Dwa Zamczyska Lipowiec – Tenczyn.

- ▶ Aleja Jana Pawła II (między numerami 16 a 18, poniżej nasypu kolejowego), źródło na otwartym powietrzu, dostępne non-stop

Muzeum Nadwiślański Park Etnograficzny w Wygietzowie

Skansen budownictwa ludowego Krakowiaków Zachodnich otwarto już w 1973 r. Dzisiaj zobaczymy tu 25 obiektów drewnianych i liczne przykłady małej architektury wiejskiej – kapliczki, pasieki i studnie, harmonijnie wkomponowane w otaczającą przyrodę. Krakowiacy Zachodni zamieszkiwali obszary na zachód od Krakowa, po obu stronach Wisły. Spośród innych grup etnicznych wyróżniał ich ubiór i styl budownictwa. Mężczyźni nosili sukmany, granatowe lub prążkowane spodnie i czerwoną rogatywkę z pawim piórem albo czarny kapelusz. Strój kobiet wyróżniał gorset, czarny lub granatowy, z czasem zdobiony haftem, cekinami lub koralikami oraz kolorowe spódnice. W skansenie zobaczymy przykłady architektury zarówno wiejskiej, jak i małomiasteczkowej. Na miejscu można z bliska obejrzeć chałupy oraz budynki gospodarcze – spichlerz, olejarnię, kuźnię, młyn czy stodoły. Na uwagę zasługuje przeniesiony z Ryczowa drewniany kościół w stylu gotyckim, który pochodzi z 1623 r. oraz położona obok dzwonnica zwieńczona baniastym hełmem (pochodzi z Nowej Góry z 1778 r.). Z kolei bielony XVIII-wieczny Dwór z Drogini prezentuje, jak żyła niegdyś bogata szlachta.

W skansenie można spędzić cały dzień, a prawdziwi miłośnicy wracają tu wiele razy, zwłaszcza podczas licznych imprez kulturalnych i kulinarnych. Ponadto dużą popularnością cieszą się wartościowe warsztaty tematyczne (pełna oferta na stronie internetowej).

- ▶ Wygietzów, ul. Podzamcze 1, tel. +48 32 613 40 62, www.mnpe.pl
- ▶ godz. otwarcia: III-X codz. 8.00-18.00, XI-II codz. 8.00-15.00, bilety: 12 zł/6 zł
- ▶ informacje o dostępności obiektów dla osób niepełnosprawnych są na stronie Muzeum (informacje na podstawie strony www.mnpe.pl)

 Miejsce przyjazne rowerzystom

Skansen w Wygietzowie

NAJWAŻNIEJSZE IMPREZY LOKALNE:

- Festiwal Etnomania, *lipiec, Wygietzów,*
- Ziemniaczysko pod Lipowcem – festiwal produktów lokalnych, KGW, koncerty, ZPiT Krakowiaczek, *wrzesień, Wygietzów,*
- Obrona Zamku Tenczyn przed Szwedem 1655 – inscenizacja historyczna, koniec lipca/początek sierpnia, *Rudno – Zamek Tenczyn*
- Festiwal Juromania, *wrzesień, Rudno – Zamek Tenczyn*
- Liczne imprezy plenerowe – kulinarne, historyczne i muzyczne w *Nadwiślańskim Parku Etnograficznym i na Zamku Lipowiec* – kalendarz na stronie Muzeum: www.mnpe.pl

Zamek Lipowiec

Średniowieczny zamek strzegł szlaków handlowych z Krakowa na Śląsk. Jego funkcje zmieniały się na przestrzeni wieków. Początkowo należał do rycerskiego rodu Gryffitów, by od XIII w. stać się rezydencją biskupów krakowskich, a później (prawdopodobnie od XV w.) więzieniem dla skazańców – osób, które przewiniły przeciwko kościołowi, w tym także duchownych oraz zwolenników reformacji. W 1655 r. nie obronił się przed potopem szwedzkim. W latach 50. ubiegłego stulecia ruiny zamku zostały wpisane na listę zabytków. Imponujące Zamczysko wieńczy Górz Zamkową (362 m n.p.m.) położoną w sercu Rezerwatu Przyrody Lipowiec. Z okrągłej, wolnostojącej wieży z przełomu XIII i XIV w. rozciągają się bajkowe widoki na Beskidy – Mały, Żywiecki i Śląski. Zamek owiany jest legendami mrozącymi krew w żyłach. Podobno od czasu do czasu, wraz z podmuchem wiatru i pod osłoną ciemnej nocy, na drodze prowadzącej do zamku można napotkać karetę – zjawę. Nie ma w niej woźnicy, a powóz ciągną – nie dotykając kopytami ziemi – trzy pary czarnych koni. Z bezszelestnie poruszającej się karety wysiada biskup i rozmywa się w powietrzu na naszych oczach.

- ▶ Wygielzów, Podzamcze, tel. +48 32 613 40 62, www.mnpe.pl/o-muzeum/zamek
czynny zwykle: 8.00-15.00, w sezonie do 18.00,
bilety: 8 zł/5 zł
(legendę zaczerpnięto ze strony www.mapakultury.pl)

Zamek Lipowiec

Zamek Tenczyn

Górująca nad okolicą jurajska warownia została wzniesiona w XIV w. na stożku wulkanicznym i przez lata była rozbudowywana. W XVI w. możny ród Tenczyńskich przeobraził zamek we wspaniałą renesansową rezydencję, nazywaną „Małym Wawelem”. Na Tenczynie bywali Mikołaj Rej i Jan Kochanowski! Niestety w 1656 r. Szwedzi splądrowali zamek w poszukiwaniu skarbów koronnych, a następnie z zemsty, że ich nie znaleźli – spalili twierdzę. Wcześniej przez ponad rok bezskutecznie oblegali Tenczyn i zdobyli go dopiero podstępem. Kolejnym rodem władającym Tenczynom nie udało się odbudować zniszczeń. Od kilkunastu lat zamek jest sukcesywnie remontowany i poszczególne części warowni są udostępniane do zwiedzania. Na pewno warto zadać sobie trochę trudu i wdrapać się po schodach na Wieżę Nawojową, nazwaną tak na cześć protoplasty rodu Tenczyńskich – Nawoja z Morawicy. Z wieży tej rozpościera się piękny krajobraz obejmujący nie tylko najbliższą okolicę, ale i Tatry, i Beskidy!

- ▶ Rudno 1, www.fb.com/ZamekTenczyn
Otwarty od końca IV-X. Zwiedzanie odbywa się w soboty, niedziele oraz święta, 10.00-18.00, o każdej pełnej godzinie (od 10.00 do 17.00) możliwość zwiedzania z przewodnikiem (wliczone w cenę biletu),
bilety 10/7 zł, 25 zł rodzinny

Zamek Tenczyn

INNE NIEZWYKŁE MIEJSCA NA SZLAKACH WYCIECZEK

Klasztor w Alwerni

Klasztor oo. Bernardynów

Klasztor w Alwerni powstał w 1616 r. z inicjatywy Krzysztofa Korycińskiego, właściciela pobliskich dóbr. Pierwowzór budowli znajduje się we Włoszech, w Toskanii (góra La Verna, na której św. Franciszek często spędzał czas na modlitwie i poście, i gdzie w 1224 r. otrzymał stygmaty). Alwernia znana jest jako miejsce kultu obrazu Pana Jezusa „Ecce Homo”, o którym pierwsza wzmianka pochodzi z roku 1453. Obraz ten zasłynął łaskami, gdy znajdował się w kaplicy cesarskiej Konstantego XII. Budowa murowanego kościoła w stylu barokowym miała miejsce w latach 1625–56. Jednonawowy kościół otrzymał stosunkowo skromne wyposażenie. W latach 1703–08 dobudowano niedużą kaplicę, w której umieszczono słynący łaskami obraz „Ecce Homo”, a w 1897 r. wzniesiono 55-metrową wieżę.

- ▶ Alwernia, ul. Klasztorna 1, świątynia otwarta jest codziennie do wieczornej mszy świętej

Ekomuzeum Garncarstwa

Ekomuzeum Garncarstwa im. Jana Głuszka w Regulicach

Garncarstwo należy do najstarszych rzemiosł na tym terenie. Ekomuzeum Garncarstwa wraz z Izłą Tradycji Regionalnych dysponuje sprawnie działającymi eksponatami służącymi do obróbki gliny i wytwarzania glinianych naczyń. Pracownia powstała dla zachowania i kultywowania zanikających tradycji garncarstwa.

Izba Tradycji Regionalnych pokazuje narzędzia używane przez przedstawicieli różnych rzemiosł, takich jak: szewstwo, stolarstwo, tkactwo czy rymarstwo oraz ich wyroby wykorzystywane w dawnych gospodarstwach. W Ekomuzeum Garncarstwa dwa razy w roku odbywają się wydarzenia prezentujące dziedzictwo regionu. Po wcześniejszym umówieniu można tam również zorganizować warsztaty rękodzielnicze.

- ▶ Regulice, ul. Kijowska 2, zwiedzanie po umówieniu się tel. +48 888 514 915, www.sprin.krakow.pl

Rynek w Alwernii

Rynek w Alwernii

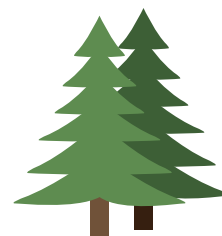
Pierwsze pisemne wzmianki o Alwerni jako miejscowości pochodzą z 1778 r., kiedy król Stanisław August Poniatowski nadał jej przywilej organizowania dwunastu targów w roku. W tym czasie powstało założenie urbanistyczne miasta z prostokątnym rynkiem oraz domami powstającymi wokół niego. Miasto zostało zlokalizowane wzdłuż drogi prowadzącej do klasztoru. Pod koniec XVIII w. Alwernia liczyła trzydzieści trzy domy i ponad dwustu mieszkańców, którzy mieli tam swoje warsztaty i sklepy. Byli to m.in. garncarze, szewcy, stolarze, a także piekarze, rzeźnicy i kramarze. Do dziś na Rynku zachowały się XIX i XX-wieczne drewniane domy o konstrukcji zrębowej i czterospadowych dachach z podcieniami, a sam Rynek przybrał formę parku z bujnymi drzewami.

Małopolskie Muzeum Pożarnictwa w Alwerni

Powstałe w 1953 r. Małopolskie Muzeum Pożarnictwa jest najstarszym tego typu muzeum w Polsce. Szczyli się unikalną kolekcją strażackich wozów konnych i samochodów pożarniczych, zbiorem

medali, odznaczeń, pamiątkowych plaketek i fotografii. Posiada także związane tematycznie z działalnością straży pożarnej zbiory filumenistyczne i filatelistyczne oraz liczne dokumenty i publikacje. Fenomenem jest fakt, że Muzeum istnieje dzięki grupie pasjonatów – strażaków z OSP w Alwerni, którzy gromadzą zbiory i konserwują unikalne zabytki techniki, starając się zapewnić im odpowiednie warunki przechowywania. Najcenniejszą częścią zbiorów jest licząca się w skali europejskiej kolekcja dawnych pojazdów strażackich, m.in. strażacki Mercedes z 1926 r.

- ▶ Alwernia, ul. Korycińskiego 10, zwiedzanie po umówieniu się pod tel. +48 507 054 895

Wąwóz lessowy

Wzgórze, na którym usytuowany jest Klasztor oraz Rynek w Alwerni, budują głównie melafiry, a jego wierzchnią część pokrywają osady lessu. W wyniku rozmaitych procesów geologicznych w lessach powstał wąwóz o długości 400 m i głębokości 20 m, co czyni go najgłębszą tego typu formą w Polsce. Przejście dnem wąwozu jest bardzo trudne z uwagi na porastającą go roślinność oraz wycieki wód podziemnych.

Bolęcín – Wioska pod Skałą

Tematyczna Wioska pod Skałą w Bolęcínie powstała w oparciu o wyjątkowe dziedzictwo przyrodnicze i historyczne miejsca. Nawiązuje do legendy o tajemniczych lochach znajdujących się pod Skałą Triasową łączących ją z zamkiem w Tenczynku oraz opowieścią o podziemnym jeziorze. Tematem przewodnim miejscowości tematycznej są skały i kamienie, ich właściwości magiczne i lecznicze oraz związane z nimi wierzenia, baśnie, legendy i przesady, a także dziedzictwo przyrodnicze i historyczne wsi.

W Krainie Tajemnic Natury zobaczymy również najwyższą w powiecie chrzanowskim wydnię śródlądową. U jej podnóży bije źródło ukryte w mezozoicznych skałach. Na skraju Puszczy Dulowskiej ulokował się Akwen Gliniak – pozostałość po ostatnim morzu, jakie osiem milionów lat temu szumiało na tym terenie. W Bolęcínie zachowało się wiele przykładów skamieniałej fauny. Dominują amonity, koralowce, liliowce i ramienionogi. Czasami można odnaleźć „kamienie piorunowe”, czyli skamieniałe rostra belemnitów. Jeśli jeszcze nie słyszeliście opowieści o wędrujących kamieniach, lochach wykutych w wapiennych skałach, wielkim podziemnym jeziorze, zaklętym szlachcicu, kamiennym kościele; leśnych Boginkach strzegących „studni bez dna” to czym prędzej udajcie się do Wioski pod Skałą. Odkryjecie tam wiele skalnych tajemnic.

- ▶ Wioska tematyczna w Bolęcínie, tel. +48 662 499 319, +48 660 347 203, www.facebook.com/wioskapodskaala

Skała Triasowa – wapienny ostaniec i unikatowy pomnik przyrody nieożywionej jest symbolem Bolęcína

Warsztaty geologiczne w Bolęcínie

Piękno Puszczy

Puszcza Dulowska

Puszcza Dulowska to leśny kompleks leżący w granicach Tenczyńskiego Parku Krajobrazowego. W drzewostanie puszczy dominuje sosna zwyczajna, brzoza brodawkowata, a miejscami olsza czarna. Występują w niej licznie tamy i żeremia bobrów, których para została introdukowana w tych lasach w 1985 r. W latach sześćdziesiątych XX w. przywędrowało tutaj stado łosi, a ich obecna liczebność jest określana na kilkanaście sztuk. Ponadto często można spotkać jelenie, sarny i dziki. Spośród ptactwa żyją tu również: cietrzewie, czajki, derkacze, krogulce, myszołowy, żurawie, bociany. Przez Puszcę Dulowską przebiega wiele szlaków rowerowych i pieszych, którymi można dotrzeć m.in. do Zamku Tenczyn w Rudnie i Zalewu Chechło w Trzebini.

Kamieniołom melafirów

Regulice to kraina wygasłych wulkanów, gdzie możemy odwiedzić trzy nieczynne kamieniołomy melafirów, tj. skały wulkanicznej powstałej w końcowych ruchach górotwórczych na przełomie karbonu i permu. Kamieniołomy funkcjonowały w Regulicach do końca lat 70 XX w. Sam melafir występuje tutaj w odmianie zwięzłej oraz gąbczastej, powstałej na skutek gwałtownego odgazowania lawy. Przy odrobinie szczęścia można znaleźć kamienie półszlachetne – agaty.

- ▶ Regulice ul. Melafirowa, ul. Skalna, Wąwóz Simota, Rudno 89 obiekt otwarty do zwiedzania na wolnym powietrzu

Chełmek

Na krańcu Małopolski Zachodniej leży Chełmek – nieduże miasto z niesamowitą mozaiką dziedzictwa industrialnego, sztuki i otaczającej przyrody. Losy spokojnej położonej nad Przemszą miejscowości odmienił w 1931 r. Tomasz Bata – czeski przedsiębiorca, słynny „król przemysłu obuwniczego”. Powstała fabryka i osiedle mieszkaniowe. Dzisiaj Chełmek znany jest bogatej działalności kulturalnej i artystycznej Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji MOKSiR, który organizuje niezwykle wydarzenia kulturalne – wystawy, koncerty, przedstawienia teatralne, warsztaty tematyczne etc. Pod skrzydłami ośrodka znajduje się także Dom Pamięci Baty, który zwiedzimy po wcześniejszym umówieniu się. Chełmek leży na linii kolejowej Kraków – Oświęcim i można tu przyjechać z rowerem, wysiąść na stacji Chełmek Fabryka i wyruszyć na wycieczkę rowerową. Poprowadzą nas klimaty dzielnicy przemysłowej miasta, piękne leśne ścieżki i dolina Wisły z Wiślaną Trasą Rowerową.

- ▶ Więcej informacji: MOKSiR w Chełmku, tel. +48 33 846 12 96, email: moksir@chemmek.pl, <http://moksir.chemmek.pl>

OFERTA EDUKACYJNO-KULTURALNA dla dzieci (także grup szkolnych)

WARSZTATY EDUKACYJNE W REGULICACH I OKOLICACH

- Wymagana wcześniejsza rezerwacja dla grup.
 - Minimalna grupa: 10 dzieci / czas trwania ok. 1 godz / preferowane klasy szkolne I-IV
 - Warsztaty organizowane przez Zespół Lokalnej Kolei Drezynowej,
- Regulice, ul. Kolejowa 6, tel. +48 518 52 52 59,
email: biuro@drezynyregulice.pl, www.drezynyregulice.pl

Warsztaty rzeźbiarskie

Poznacie warsztat rzeźbiarza i techniki rzeźby w drewnie. Ponadto spróbujecie swoich sił i własnoręcznie wykonacie rzeźbę w drewnie lipowym.

Warsztaty bibułkarskie

Wykonacie kwiaty z bibuły, poznając przy tym różne techniki bibułkarskie: wycinanie, skręcanie, zwijanie, rolowanie, cukierkowanie, becikowanie.

Warsztaty hafciarskie

Nabędziecie praktycznych umiejętności związanych z techniką haftu i wykonacie ozdobę do swojego domu.

Warsztaty pieczenia chleba/bułek

Przygotujecie ciasto, z którego powstanie naturalny chleb na zakwasie w piecu kuchenneo-chlebowym pod okiem gospodyń z Koła Gospodyń Wiejskich w Regulicach.

Cudowna i pożyteczna glina

Podczas zajęć warsztatowych w ramach edukacji regionalnej wykonacie ozdoby z gliny.

Co żyło na lądzie, co żyło w morzu. Życie przed milionami lat - zajęcia geologiczno-przyrodnicze

Wykonacie pamiątkowe amonity z glinki utwardzalnej. Ponadto poznacie ciekawostki na temat historii geologicznej okolic Regulic: początki świata, kronika geologiczna okolicy (otaczające wzgórza, kamieniołomy oraz skały wapienne).

Warsztaty rzeźbiarskie

Warsztaty edukacyjne

Detektywi w Krainie wygasłych wulkanów

Zabawa dydaktyczna. Nie taki wulkan straszny – baśnie, podania i legendy o małopolskich wulkanach oraz skałach, np. skałka triasowa w Bolęcinie.

Wulkanizacja

Zabawy ruchowe z animatorem m.in. z chustą klanzy. Wcielicie się w rolę geologa i paleontologa, będziecie mieli okazję badać przeszłość zapisaną w skałach, dowiedziecie się czym był wulkanizm, jakie jest jego znaczenie, poznacie skały wulkaniczne.

Podróż do Krainy Wygasłych Wulkanów

Wyjście w teren do nieczynnego kamieniołomu melafirów. W trakcie wycieczki poznacie geologiczną historię tej części Małopolski (początki świata, wzgórze, kamieniołomy, skały wapienne), ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska wulkanizmu.

Kolejowe atrakcje Stowarzyszenia „Stacja Chrzanów”

Wystawa kolejowa, prezentacja historii kolei na ziemi chrzanowskiej, m.in. na temat Pierwszej Fabrycy Lokomotyw w Polsce „Fablok” S.A. z Chrzanowa (cena: 99 zł od grupy).

ZAJĘCIA WARSZTATOWE W NADWIŚLAŃSKIM PARKU ETNOGRAFICZNYM W WYGIĘLZOWIE

Skansen organizuje lekcje warsztatowe dla dzieci w różnych grupach wiekowych, np.: Łucznictwo – średniowieczne rzemiosło, O pszczołce, co w ulu mieszka, Papier ręcznie czerpany, Jak to ze Inem było, Strój krakowski, Na szkle malowane i wiele innych.

- ▶ Wymagana rezerwacja: tel. +48 32 613 40 62, email: edukacja@mnpe.pl, grupy średnio od 15-25 osób <http://mnpe.pl/edukacja/zajecia-warsztatowe>

„PODRÓŻ W CZASIE – PRZYSTANEK W TRIASIE” W BOLĘCINIE

Odkryjemy najdawniejsze dzieje i poznamy geologiczną historię okolicy. Podczas gier terenowych pobawimy się w odkrywców prehistorycznych stworzeń, pospacerujemy po dnie triasowego morza i poskaczemy po najwyższej w okolicy wydmie polodowcowej a także odwiedzimy bajecznie kolorowy sklepik z pamiątkami. W ofercie m.in.: gry terenowe i questy (Geologiczni detektywi, Na ratunek skalnej krainie), zajęcia geologiczne i paleontologiczne, warsztaty tematyczne wykorzystujące skały i minerały jako tworzywo (np. naSKALNE malowidła, tworzenie breloczków, biżuterii, świeczników z kamieni, obrazków, skalnego drzewka szczęścia, świecące kamienie, warsztaty odlewu gipsowego, ramki z Dna triasowego morza, warsztaty malowania gipsowych skamieniałości, triasowe morze w słoniczku) a także spacer z tematem (np. W Krainie Tajemnic Natury, Szlak Kamienno Dziejstwa Wsi Bolęcina, Spacer z dreszczykiem – miejsca z tajemnicą, Szlakiem Przemysłu Wsi Bolęcina i in.). Dodatkowo można zamówić posiłek lub zorganizowane ognisko.

- ▶ oferta dla grup szkolnych, przedszkolnych i turystów indywidualnych
- ▶ Wioska tematyczna w Bolęcinie, kontakt: Agnieszka Mendela, tel. +48 662 499 319, Marian Witek, tel. +48 660 347 203, email: biuro.wps@gmail.com, www.facebook.com/wioskapodskala

Warsztaty garncarskie w skansenie

INFORMACJE PRAKTYCZNE

Polecane obiekty gastronomiczne

REGULICE

Winnica Czak została założona w 2005 r. jako druga w Polsce. W chwili obecnej ma powierzchnię 1 hektara, na której rodzinnie uprawiane jest 3500 szt. krzewów winorośli. Produkowane są tu wina wytrawne, półwytrawne i półsłodkie ze szczepów Maréchal Foch, Léon Millot oraz Solaris. W winnicy poznacie zasady uprawy winorośli, spróbujecie lokalnego wina oraz zakupicie butelkę do degustacji w domu.

ul. Brandyska 1, www.winnicaczak.pl

Kawiarnia „Lawendowe Pole” zrodzona z pasji do zdrowego, naturalnego żywienia. W menu – lody naturalne i desery.

ul. Chrzanowska 42, www.lawendowepole.com

BOŁĘCIN

Zajazd rowerowy „Nawsie”. Zapiekanek bolęciński oraz sezonowo ziemniaki po cabańsku; miejsce przyjazne rowerzystom.

ul. Zakopiańska 2, www.zajazdroverowy.pl

WYGIEŁZÓW

Karczma „Zagroda”. Restauracja powstała w zrekonstruowanym staropolskim budynku z Minogi. Serwuje potrawy regionalne, znajduje się w Nadwiślańskim Parku Etnograficznym.

ul. Podzamcze 1, tel. +48 tel. 32 620 11 05,

www.karczamazagroda.com

Na zamku w Lipowcu i w Nadwiślańskim Parku Etnograficznym odbywają się imprezy z produktem lokalnym w tle. Najśłynniejsze z nich to Ziemniaczysko oraz Festiwal Etnomania. Można wtedy spróbować regionalnych potraw z ziemi chrzanowskiej, np. ziemniaków po cabańsku.

Polecane noclegi

Jeśli planujemy przedłużyć pobyt, największą ofertę gospodarstw agroturystycznych i pokoi gościnnych znajdziemy w gminie Krzeszowice:

www.gminakrzeszowice.pl

Winnica CZAK

Koniecznie musisz spróbować

- lodów Lawendowe Pole (w Regulicach - ul. Chrzanowska 42, Alwerni - ul. Marii Skłodowskiej-Curie 5 oraz Chrzanowie, ul. Pogorska 15),
- zapiekanek bolęcińskich z Zajazdu Rowerowego „Nawsie”,
- ziemniaków po cabańsku (podczas Festiwalu Etnomania i Ziemniaczysko). Jest to prażonka z ziemniaków i mięsa z dodatkiem cebuli, marchwi i czasem buraków, przygotowywana tradycyjnie w kociołku na ognisku, a współcześnie w piekarniku. Kiedyś podawano ją przy ognisku na liściach kapusty. Ciekawostka: Cabanie byli potomkami pasterskiej ludności, która zasiedlała tereny obecnej ziemi chrzanowskiej w XIII w. w czasach najazdów tatarskich.

Dorośli mogą jeszcze posmakować

- wina z Winnicy Czak
- piwa z Małopolskiego Browaru Regionalnego Tenczynek (dostępne w okolicy <https://browar-tenczynek.pl/nasze-sklepy>)

Dojazd transportem publicznym

- 1 busem relacji Kraków-Oświęcim (DW 780), należy wysiąść na przystanku Alwernia (Spalona), następnie przesiąść się do busa relacji Źródła-Trzebinia lub Brodła-Chrzanów, opcjonalnie na stację kolejową w Regulicach można dotrzeć na piechotę (ok. 2 km).
- 2 w przypadku podróży pociągiem z rowerem (linia Kraków – Katowice), należy wysiąść na stacji Krzeszowice lub przystanku Wola Filipowska, stamtąd rowerem przez Puszcę Dulowską (dla odważnych i doświadczonych rowerzystów).

Lektury na drogę

- 1 „Pies, który jeździł koleją”. Ponieważ drewną podróżować mogą także zwierzęta, przypomniła nam się książka autorstwa Romana Pisarskiego o losach kundelka Lampo, który lubił podróżować pociągiem.
- 2 Jedną z ulic w wiosce Nieporaz nosi z kolei imię innego słynnego psa, Ferdynanda Wspaniałego, marzyciela i bohatera książki Ludwika Jerzego Kerna.
- 3 Poszukajcie legend o zamku Tenczyn (a wśród nich legendy o psach, które strzegły zamkowych skarbów) oraz zamku Lipowiec (opowieść o karcie-widmo albo Białej Damie).

Urokliwe domki w skansenie w Wygiełzowie

Punkty info w okolicy

Informacja Turystyczna Wygiełzów

(tylko w sezonie), ul. Podzamcze 1,
email: info@powiat-chrzanowski.pl,
tel. +48 32 210 93 13

Informacja Turystyczna Chrzanów,

Aleja Henryka 40,
email: it.chrzanow@msit.malopolska.pl,
tel. +48 32 623 20 44

Informacja Turystyczna Trzebinia,

ul. Kościuszki 74, tel. +48 32 611 08 37,
email: it.trzebinia@msit.malopolska.pl

Autorzy ekowycieczki:

Grzegorz Pater, Dominika Zaręba,
współpraca: Agnieszka Mendela
(Wioskatematyczna w Bolęcinie), Elżbieta
Tomczyk-Miczka

Pomysł ekopakietów:

Dominika Zaręba

Redakcja i korekta:

Barbara Sadurska

Opieka ekspercka:

Dorota Skotnicka

Konsultacja merytoryczna:

Małgorzata Czapla, Dominika Osiak,
Anna Woźniak-Lubaś

Projekt graficzny:

Diana Jabłońska

Zdjęcia:

Kamil Sorocki, Dominika Zaręba,

Fundusz

Partnerstwa

Projekt pt. „Małopolska Ekoturystyka - zrównoważony rozwój turystyczny regionu” jest realizowany przez Fundusz Partnerstwa jako część Programu EkoMałopolska. Jego celem jest promocja regionu w sposób zrównoważony, odpowiedzialny i jak najmniej inwazyjny dla środowiska naturalnego oraz zakładający autentyczne zainteresowanie jego bogactwem i dziedzictwem.

MAŁOPOLSKA

Projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego.

Grzegorz Pater, Krzysztof Pucek

informacje praktyczne:

stan na grudzień 2019 r.